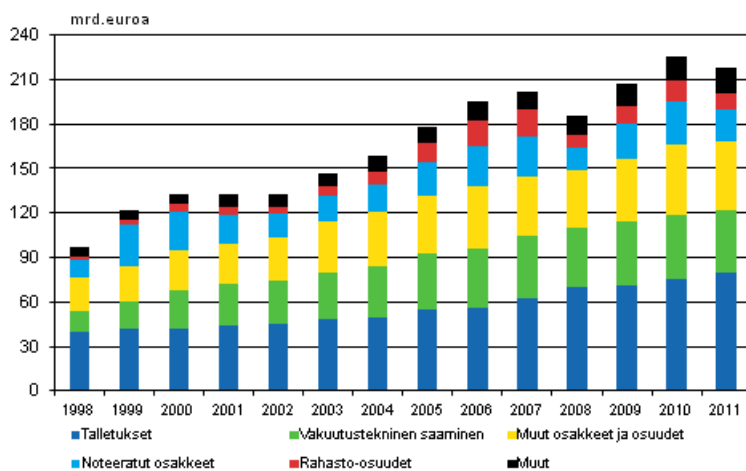

Rahoitustilinpito 2011

Kotitalouksien rahoitusvarat supistuivat hallussapitotappioiden myötä vuonna 2011

Kotitalouksien rahoitusvarat olivat 218 miljardia euroa vuoden 2011 lopussa. Rahoitusvarat vähenivät noin 7 miljardia euroa vuoden 2011 aikana. Vähennys johtui sijoitusten arvon laskusta aiheutuneista hallussapitotappioista, joita kotitalouksille kertyi lähes 13 miljardia euroa. Nettomääräiset sijoitukset puolestaan kasvattivat kotitalouksien rahoitusvaroja 5 miljardia euroa. Tiedot ilmenevät Tilastokeskuksen rahoitustilinpitotilastosta.

Kotitalouksien rahoitusvarat 1998-2011, mrd. euroa

Talletusten suosio jatkui

Eniten varoja kotitaloudet ovat sijoittaneet talletuksiin. Kotitalouksien 218 miljardin euron rahoitusvaroista 80 miljardia eli 37 prosenttia oli talletuksia. Myös viime vuonna kotitalouksien nettomääräisistä sijoituksista valtaosa kohdistui talletuksiin. Kotitalouksien nettomääräiset sijoitukset pörssiosakkeisiin pysyivät myös positiivisina, mutta sijoitusrahastoista kotitaloudet vetivät varojaan pois. Talletusten lisäksi kotitalouksilla oli viime vuoden lopussa sijoitettuna 46 miljardia noteeraamattomiin osakkeisiin ja osuuksiin, 42 miljardia vakuutussaamisiin, 21 miljardia pörssiosakkeisiin ja 12 miljardia rahasto-osuuksiin.

Velkaantumisaste kohosi

Kotitalouksien lainavelat olivat vuoden 2011 lopussa 117 miljardia euroa. Lainavelkojen lisäys oli 6 miljardia edellisestä vuodesta. Velkaantumisaste eli luottojen suhde käytettävissä olevaan tuloon nousi 2,4 prosenttiyksikköä 115,6 prosenttiin. Kotitalouksien rahoitusvarojen supistumisen ja velkojen kasvun seurauksena kotitalouksien varallisuusasema heikkeni. Kotitalouksien nettorahoitusvarallisuus eli rahoitusvarojen ja velkojen erotus väheni vuoden aikana 14 miljardin euron verran, mikä vastaa 13 prosentin laskua.

Sisällys

1. Kotitalouksien rahoitusvarat supistuivat ja velkaantuminen jatkui vuonna 2011.....	4
1.1. Julkisen sektorin varallisuusasema heikkeni.....	4
1.2. Pörssiosakkeiden liikkeeseenlasku piristyi hieman.....	5
1.3. Kotimaiset sijoitusrahastot kutistuivat.....	5
1.4. Sijoittaminen ulkomaille väheni.....	5
1.5. Yksityisen sektorin velkaa seurataan.....	6

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kotitalouksien rahoitusvarat, milj. euroa.....	7
Liitetaulukko 2. Kotitalouksien velat, milj. euroa.....	7
Liitetaulukko 3. Kotitalouksien rahoitusvarojen nettohankinta, milj. euroa.....	7
Liitetaulukko 4. Kotitalouksien velkojen nettohankinta, milj. euroa.....	7
Liitetaulukko 5. Yritysten rahoitusvarat, milj. euroa.....	8
Liitetaulukko 6. Yritysten velat, milj. euroa.....	8
Liitetaulukko 7. Nettorahoitusvarat sektoreittain, milj. euroa.....	9
Liitetaulukko 8. Rahoitustaloustoimet sektoreittain, milj. euroa.....	10
Liitetaulukko 9. Tilastollinen ero sektoreittain, milj. euroa.....	11

Kuviot

Kuvio 1. Kotitalouksien rahoitusvarojen muutos 1998-2011.....	4
Kuvio 2. Yritysten liikkeelle laskemien noteerattujen osakkeiden muutokset 2002-2011 mrd. euroa.....	5
Kuvio 3. Yksityisen sektorin velka suhteessa bruttokansantuotteeseen.....	6

Liitekuviot

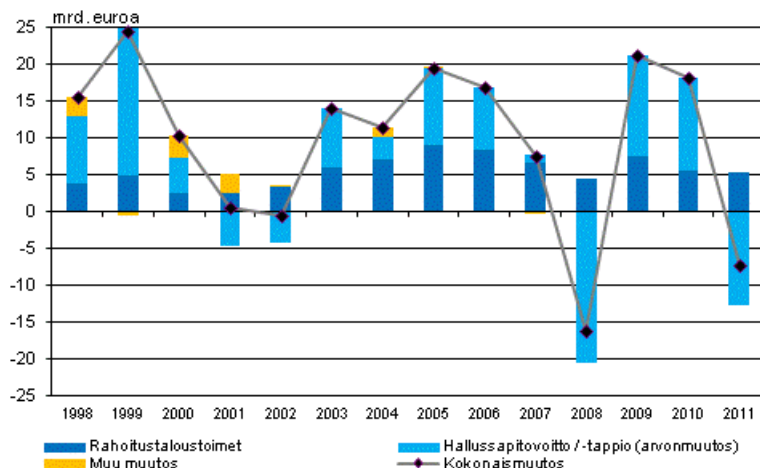
Liitekuvio 1. Kotitalouksien rahoitusvarat 1998-2011, miljardia euroa.....	12
Liitekuvio 2. Kotitalouksien rahoitusvarojen muutos 1998-2011.....	12
Liitekuvio 3. Kotitalouksien sijoitukset talletuksiin, pörssiosakkeisiin ja rahastoihin, miljardia euroa.....	13
Liitekuvio 4. Yritysten liikkeelle laskemien noteerattujen osakkeiden muutokset, miljardia euroa.....	13
Liitekuvio 5. Kotitalouksien velkaantumisaste 1977-2011.....	14
Liitekuvio 6. Yksityisen sektorin velka suhteessa bruttokansantuotteeseen.....	14

Laatuseloste: Rahoitustilinpito.....	15
--------------------------------------	----

1. Kotitalouksien rahoitusvarat supistuivat ja velkaantuminen jatkui vuonna 2011

Vuonna 2011 kotitalouksien rahoitusvarat vähenivät hallussapitotappioiden takia. Osakekurssien laskiessa kotitalouksille kertyi lähes 13 miljardia hallussapitotappioita. Hallussapitotappiot kohdistuivat lähinnä pörssiosakkeisiin, vakuutussaamisiin ja rahasto-osuuksiin. Kotitaloudet hankkivat viime vuonna nettomääräisesti lisää rahoitusvaroja 5 miljardilla eurolla. Täten kotitalouksien rahoitusvarojen vähennykseksi tuli noin 7 miljardia euroa.

Kuvio 1. Kotitalouksien rahoitusvarojen muutos 1998-2011

Kotitaloudet sijoittivat vuonna 2011 eniten talletuksiin. Talletukset ovat tyypillisesti olleet kotitalouksien tärkein sijoituskohde. Viime vuonna kotitalouksien suosiossa olivat erityisesti määräaikaistalletukset. Myös kotitalouksien nettomääräiset sijoitukset pörssiosakkeisiin pysyivät positiivisina, mutta sijoitusrahastoista kotitaloudet vetivät varojaan pois.

Kaikkiaan kotitalouksilla oli rahoitusvaroja 218 miljardia euroa vuoden 2011 lopussa. Siitä 80 miljardia oli talletuksia, 46 miljardia noteeraamattomia osakkeita ja osuuksia, 42 miljardia vakuutussaamisia, 21 miljardia pörssiosakkeita ja 12 miljardia euroa rahasto-osuuksia. Muita rahoitusvaroja kotitalouksilla oli 17 miljardin euron arvosta. Kotitalouksien asunto-osakkeita ei tilastoida rahoitustilinpidossa kotitalouksien rahoitusvaroina.

Kotitalouksien velkojen kasvu jatkui tasaista tahtia. Kotitalouksien lainavelat lisääntyivät vuoden aikana 6 miljardilla eurolla saavuttaen vuoden lopussa 117 miljardia. Velkaantumisasema eli luottojen suhde käytettävissä olevaan tuloon nousi 115,6 prosenttiin edellisvuoden 113,2 prosentista.

Kotitalouksien rahoitusvarojen supistumisen ja velkojen kasvun seurauksena kotitalouksien nettorahoitusvarallisuus, eli rahoitusvarojen ja velkojen erotus, väheni. Nettorahoitusvarat laskivat vuoden aikana 14 miljardin verran, mikä vastaa 13 prosentin vähennystä.

1.1. Julkisen sektorin varallisuusasema heikkeni

Julkisen sektorin varallisuusasema heikkeni vuonna 2011. Vuoden lopussa julkisyhteisöjen nettorahoitusvarallisuus oli 102 miljardia euroa, mikä on 15 miljardia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Valtion nettorahoitusvarallisuus väheni 13 miljardia ja työeläkelaitosten 2 miljardia. Paikallishallinnon nettorahoitusvarallisuus pysyi edellisen vuoden tasolla.

Valtion vuonna 2008 alkanut varallisuusaseman heikkeneminen jatkui nettorahoitusvarallisuuden laskiessa -34 miljardiin euroon. Lasku johtuu sekä velkaantumisesta että rahoitusvarojen supistumisesta. Valtion rahoitustilinpidon mukaisen markkinahintaisen bruttovelan lisäys oli 8 miljardia ja rahoitusvarojen vähennys 5 miljardia. Valtion rahoitusvarojen vähennys johtui hallussapitotappioista.

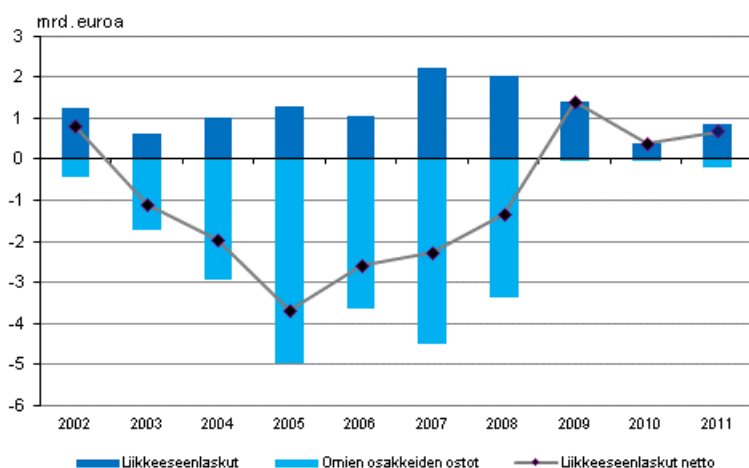
Työeläkelaitosten nettorahoitusvarallisuus laski vuoden aikana 136 miljardista 133 miljardiin euroon.

Työeläkelaitosten nettorahoitusvarallisuuden lasku selittyi pääosin työeläkelaitosten hallussa olleiden pörssiosakkeiden markkina-arvojen laskulla. Kaikkiaan työeläkelaitosten hallussapitotappiot olivat 8 miljardia ja nettomääräiset sijoitukset 5 miljardia euroa vuonna 2011. Työeläkelaitokset sijoittivat eniten varoja velkapapereihin sekä noteeraamattomiin osakkeisiin, kun vielä edellisvuonna niiden sijoitukset kohdistuivat rahasto-osuuksiin ja pörssiosakkeisiin.

1.2. Pörssiosakkeiden liikkeeseenlasku piristyi hieman

Yritykset hankkivat vuonna 2011 oman pääoman ehtoista rahoitusta osakemarkkinoilta. Pörssinoteeratut yritykset laskivat liikkeelle 0,8 miljardin edestä uusia osakkeita, kun edellisvuonna liikkeeseenlaskut olivat 0,4 miljardia. Omien osakkeiden takaisinostot jäivät melko vähäisiksi. Vuodesta 2003 vuoteen 2008 saakka yritykset kuolettivat osakevelkaansa ostamalla takaisin omia osakkeitaan liikkeeseenlaskuja enemmän.

Kuvio 2. Yritysten liikkeelle laskemien noteerattujen osakkeiden muutokset 2002-2011 mrd. euroa

Yritykset myös lisäsivät velkarahoitustaan vuoden aikana. Velkarahoituksella tarkoitetaan lainavelkoja ja velkapaperimuotoista rahoitusta yhteensä. Yritysten lainavelat kasvoivat vuoden aikana 3 miljardia kohoten 169 miljardiin euroon. Sen lisäksi yritykset velkaantuivat laskemalla liikkeelle velkapapereita nettomääräisesti miljardin euron verran.

1.3. Kotimaiset sijoitusrahastot kutistuivat

Sijoittajat vetivät rahoja pois kotimaisista sijoitusrahastoista 3 miljardin euron verran. Vielä vuonna 2010 rahastoihin virtasi lisää rahaa. Sijoitusrahastoista vetivät varoja pois erityisesti kotitaloudet, vakuutuslaitokset ja yritykset. Ulkomaiden nettomääräiset sijoitukset Suomessa rekisteröityihin sijoitusrahastoihin sen sijaan olivat positiiviset. Kaikkiaan sijoitusrahastot kutistuivat vuoden aikana 7 miljardia, josta 4 miljardia johtui sijoitussalkkujen hallussapitotappioista. Rahamarkkinarahastoissa sen sijaan uusia merkintöjä oli lunastuksia enemmän.

1.4. Sijoittaminen ulkomaille väheni

Ulkomaiset joukkovelkakirjalainat ja rahasto-osuudet kiinnostivat suomalaisia selvästi vähemmän kuin edellisenä vuonna. Ulkomaisista noteeratuista osakkeista suomalaiset vetivät varojaan pois vuoden aikana. Suomalaisen nettomääräiset sijoitukset ulkomaisiin joukkovelkakirjalainoihin, osakkeisiin ja rahastoihin olivat vuonna 2011 yhteensä 8 miljardia euroa, kun ne vielä edellisvuonna olivat 39 miljardia euroa.

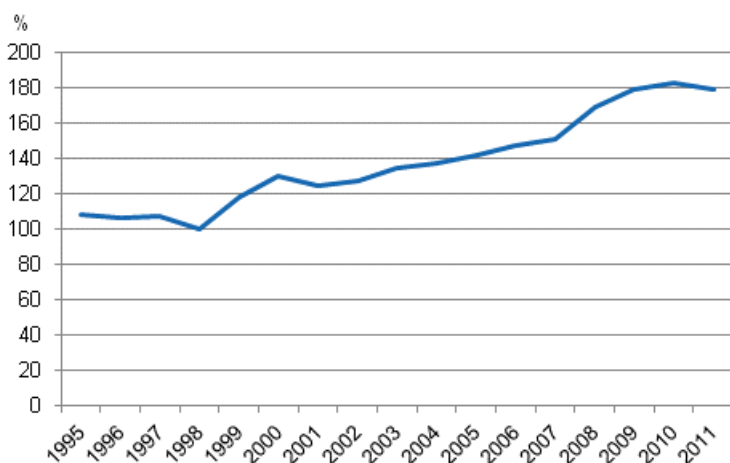
Kotimaisten yksiköiden rahaa virtasi ulkomaisiin talletuksiin ja lainoihin 49 miljardin euron verran. Valtaosasta ulkomaisten talletusten lisäystä vastasi keskuspankki. Lainoja ulkomaille myönsivät puolestaan lähinnä talletuspankit.

Ulkomaiset sijoittajat vähensivät edellisvuosien tapaan omistuksiaan suomalaisissa pörssiosakkeissa. Kaikkiaan niitä myytiin viime vuonna kotimaisille sijoittajille nettomääräisesti 2 miljardin euron edestä. Ulkomaisen pörssiomistuksen arvo oli vuoden lopussa 46 miljardia euroa. Ulkomaisen omistuksen osuus kotimaisten pörssiosakkeiden arvosta laski 43 prosenttiin. Sen sijaan suomalaiset joukkovelkakirjalainat ja rahasto-osuudet kiinnostivat ulkomaisia sijoittajia myös vuonna 2011.

1.5. Yksityisen sektorin velkaa seurataan

Euroopan komissio on käynnistänyt makrotaloudellisten epätasapainojen seurannan (Macroeconomic Imbalance Procedure), joka perustuu kymmeneen indikaattoriin. Indikaattoreille on määritelty raja-arvot, joiden ylittäminen saattaa olla merkki makrotaloudellisesta epätasapainosta. Yksi seurattavista indikaattoreista on yksityisen sektorin velan suhde bruttokansantuotteeseen. Yksityisen sektorin velkaan luetaan yritysten, kotitalouksien ja kotitalouksia palvelevien voittoja tavoittelemattomien yhteisöiden lainavelat ja velkapaperimuotoiset velat.

Kuvio 3. Yksityisen sektorin velka suhteessa bruttokansantuotteeseen

Vuonna 2011 yksityisen sektorin velka suhteessa bruttokansantuotteeseen aleni neljä prosenttiyksikköä 179 prosenttiin. Yksityisen sektorin euromääräinen velka kasvoi, mutta suhde bruttokansantuotteeseen laski bruttokansantuotteen kasvaessa. Indikaattori kuitenkin edelleen ylittää Euroopan komission määrittelemän raja-arvon, joka on 160 prosenttia. Raja-arvon alle päästiin viimeksi vuonna 2007.

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kotitalouksien rahoitusvarat, milj. euroa

Rahoitusvaade	Vuosi									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Vaateet yhteensä	132 661	146 741	158 124	178 011	195 362	201 643	185 557	206 801	224 974	217 722
Käteisraha	1 439	1 668	1 964	2 487	2 538	3 037	3 336	3 899	3 938	4 724
Käteistalletukset	34 686	37 465	39 602	41 778	42 137	42 921	45 324	55 019	40 323	41 705
Muut talletukset	10 617	10 538	10 216	13 143	14 431	20 050	25 226	16 562	35 145	38 539
Joukkovelkakirjalainat	1 376	1 390	2 480	2 857	4 251	3 330	3 783	4 860	6 205	6 196
Johdannaisopimukset	0	0	176	283	388	142	30	0	31	18
Lainat	471	575	626	771	1 046	143	317	92	0	0
Noteeratut osakkeet	15 269	17 625	18 700	22 617	26 987	27 114	15 021	22 982	29 312	21 280
Noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	29 475	34 693	36 678	39 693	41 773	39 650	38 765	42 324	46 498	46 063
Rahasto-osuudet	4 912	6 573	8 992	12 930	17 639	18 056	9 115	12 778	14 439	11 601
Vakuutustekninen vastuuvélka	29 080	31 596	33 812	37 314	39 859	42 184	39 646	42 795	43 653	41 993
Muut saamiset	5 336	4 618	4 878	4 138	4 313	5 016	4 994	5 489	5 430	5 603

Liitetaulukko 2. Kotitalouksien velat, milj. euroa

Rahoitusvaade	Vuosi									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Velat yhteensä	52 732	58 965	68 958	78 981	90 819	100 621	109 300	113 441	119 657	126 207
Lainavelat	49 458	56 070	64 249	73 646	83 142	92 587	99 340	104 771	111 045	117 311
Muut velat	3 274	2 895	4 709	5 335	7 677	8 034	9 960	8 670	8 612	8 896

Liitetaulukko 3. Kotitalouksien rahoitusvarojen nettohankinta, milj. euroa

Rahoitusvaade	Vuosi									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Vaateet yhteensä	3 521	6 009	7 149	9 116	8 501	6 766	4 473	7 541	5 506	5 377
Käteisraha	110	229	296	523	51	499	299	419	40	796
Käteistalletukset	822	2 779	2 137	2 176	359	784	2 403	9 695	1 463	1 401
Muut talletukset	53	-79	-322	2 927	1 288	5 619	5 176	-8 664	2 329	3 391
Joukkovelkakirjalainat	133	-682	785	385	1 404	-673	665	505	1 062	45
Lainat	55	104	51	145	275	-903	174	-225	0	0
Noteeratut osakkeet	630	80	242	-398	10	-1 123	-93	2 276	654	579
Noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	-227	727	113	-1 887	-572	-985	-1 199	-1 006	-1 482	-933
Rahasto-osuudet	564	1 305	1 497	2 877	3 862	786	-4 334	2 364	287	-1 147
Vakuutustekninen vastuuvélka	1 555	2 264	2 090	3 108	1 649	2 061	1 404	1 627	1 211	1 146
Muut saamiset	-174	-718	260	-740	175	701	-22	549	-57	99

Liitetaulukko 4. Kotitalouksien velkojen nettohankinta, milj. euroa

Rahoitusvaade	Vuosi									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Velat yhteensä	5 857	6 233	10 003	10 023	11 835	9 806	8 651	4 178	6 242	6 494

Rahoitusvaade	Vuosi									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Lainavelat	4 882	6 612	8 180	9 397	9 496	9 445	6 726	5 468	6 300	6 210
Muut velat	975	-379	1 823	626	2 339	361	1 926	-1 290	-58	284

Liitetaulukko 5. Yritysten rahoitusvarat, milj. euroa

Rahoitusvaade	Vuosi									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Vaateet yhteensä	194 882	210 886	214 297	223 708	244 621	270 621	292 319	279 090	312 221	314 493
Käteisraha ja talletukset	12 000	16 184	14 030	12 496	13 570	17 271	22 261	21 987	27 892	26 754
Rahamarkkinainstrumentit	2 366	2 176	3 199	2 761	2 926	1 651	1 864	2 134	3 930	3 213
Joukkovelkakirjalainat	8 006	5 010	3 250	2 719	2 293	1 324	1 523	1 443	2 650	2 110
Johdannaisopimukset	1 768	1 582	2 392	1 991	1 672	3 073	5 509	3 483	3 841	5 548
Lainat	65 719	74 470	74 561	71 084	70 650	79 450	87 811	76 406	81 726	82 163
Noteeratut osakkeet	10 324	9 125	7 128	8 768	9 678	9 462	4 587	8 300	10 734	8 141
Noteeraamattomat osakkeet	56 160	60 707	63 295	70 609	81 034	90 311	103 807	105 143	116 285	121 608
Muut osuudet	315	347	388	509	848	724	748	930	1 919	1 230
Rahasto-osuudet	2 449	3 730	4 442	5 525	6 930	6 732	1 685	2 684	4 517	4 109
Vakuutustekninen vastuuvélka	2 190	2 260	2 432	2 298	2 550	1 875	1 845	1 824	1 880	2 069
Muut saamiset	33 585	35 295	39 180	44 948	52 470	58 748	60 679	54 756	56 847	57 548

Liitetaulukko 6. Yritysten velat, milj. euroa

Rahoitusvaade	Vuosi									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Vaateet yhteensä	370 638	382 422	393 018	444 663	493 427	561 716	475 271	481 311	531 931	491 374
Rahamarkkinainstrumentit	2 370	3 278	3 361	4 711	4 956	5 369	4 188	4 562	4 728	5 224
Joukkovelkakirjalainat	16 026	15 732	16 012	17 140	17 426	17 269	17 024	22 060	23 533	22 730
Johdannaisopimukset	803	1 439	1 529	2 163	1 363	1 422	5 000	3 956	3 742	6 335
Lainat	99 392	104 284	110 356	111 217	123 066	139 865	173 444	158 027	166 657	169 401
Noteeratut osakkeet	132 723	126 817	124 106	160 041	183 990	224 286	98 450	118 521	142 269	94 825
Noteeraamattomat osakkeet	74 539	81 561	85 595	92 701	100 603	107 303	107 634	110 532	120 413	123 628
Muut osuudet	12 280	15 005	15 765	17 169	17 189	16 902	17 532	16 259	16 647	17 093
Muut velat	32 505	34 306	36 294	39 521	44 834	49 300	51 999	47 394	53 942	52 138
Nettorahoitusvarat	-175 756	-171 536	-178 721	-220 955	-248 806	-291 095	-182 952	-202 221	-219 710	-176 881

Liitetaulukko 7. Nettorahoitusvarat sektoreittain, milj. euroa

Sektori	Vuosi									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Yritykset	-175 756	-171 536	-178 721	-220 955	-248 806	-291 095	-182 952	-202 221	-219 710	-176 881
Asuntoyhteisöt	-11 831	-11 866	-11 364	-11 291	-11 238	-11 350	-11 542	-12 718	-13 640	-13 959
Keskuspankki	4 585	4 445	4 230	5 018	4 680	4 439	4 826	5 781	6 567	6 740
Talletuspankit	786	848	1 002	-43	-813	70	345	551	729	4 840
Rahamarkkinarahastot	0	0	0	0	0	0	0	2	29	0
Muut rahoitusta välittävät rahalaitokset	467	335	209	243	455	522	270	371	93	2 362
Muut rahoituslaitokset	-2 117	-3 035	-4 821	-5 858	-5 741	-2 282	-1 871	-3 887	-391	-3 906
Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset	245	194	284	660	859	1 295	-1 190	-3 178	-706	-1 175
Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot	1 531	892	542	2 027	3 386	1 787	302	-51	350	1 293
Valtionhallinto	-28 957	-23 858	-20 055	-11 773	-3 043	2 806	-10 822	-15 026	-21 563	-34 231
Paikallishallinto	4 813	4 386	3 835	3 361	3 835	3 520	2 584	1 135	1 302	1 429
Työeläkelaitokset	67 133	73 506	85 416	98 849	111 898	121 271	102 922	120 499	135 520	133 429
Muut sosiaaliturvarahastot	1 998	1 913	1 872	1 803	2 390	2 818	2 407	1 691	1 914	1 776
Kotitaloudet	79 929	87 776	89 166	99 030	104 543	101 022	76 257	93 360	105 317	91 515
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	7 553	8 144	9 719	12 694	14 153	13 085	9 192	12 851	14 700	11 925
Ulkomaat	49 621	27 856	18 686	26 235	23 442	52 092	9 272	840	-10 511	-25 157

Liitetaulukko 8. Rahoitustaloustoimet sektoreittain, milj. euroa

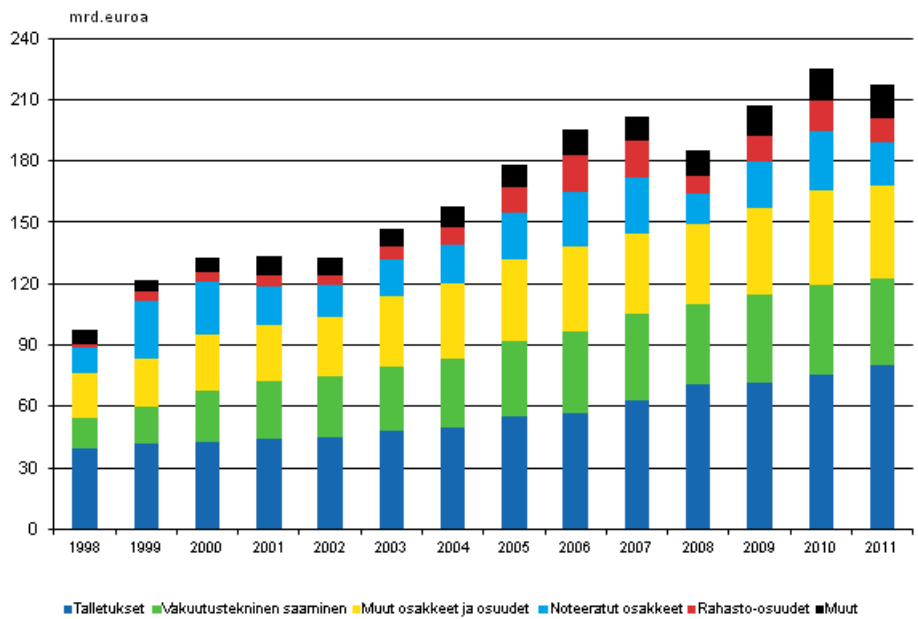
Sektorit	Vuosi	Velkojen nettohankinta	Rahoitusvarojen nettohankinta	Rahoitustaloustoimet, netto
Yritykset ja asuntoyhteisöt	2008	33 252	29 284	-3 968
	2009	-6 892	-11 708	-4 816
	2010	11 182	15 361	4 179
	2011	-278	3 178	3 456
Keskuspankki	2008	6 540	6 873	333
	2009	4 283	4 449	166
	2010	8 092	8 725	633
	2011	51 469	51 481	12
Muut rahalaitokset	2008	33 635	32 714	-921
	2009	13 213	14 522	1 309
	2010	56 517	56 224	-293
	2011	80 834	81 435	601
Muut rahoituslaitokset	2008	-5 338	-4 313	1025
	2009	8 468	8 170	-298
	2010	5 249	6 565	1 316
	2011	-1 971	-1 850	121
Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset	2008	184	-269	-453
	2009	-158	-285	-127
	2010	48	757	709
	2011	365	443	78
Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot	2008	1 207	1 349	142
	2009	2 890	2 629	-261
	2010	1 893	1 440	-453
	2011	829	1 112	283
Julkisyhteisöt	2008	688	8 753	8 065
	2009	13 573	8 758	-4 815
	2010	11 602	6 158	-5 444
	2011	7 771	5 736	-2 035
Kotitaloudet	2008	8 651	4 473	-4 178
	2009	4 178	7 541	3 363
	2010	6 242	5 506	-736
	2011	6 494	5 377	-1 117
Ulkomaat	2008	28 280	27 235	-1 045
	2009	31 756	36 594	4 838
	2010	65 682	65 876	194
	2011	56 011	54 638	-1 373

Liitetaulukko 9. Tilastollinen ero sektoreittain, milj. euroa

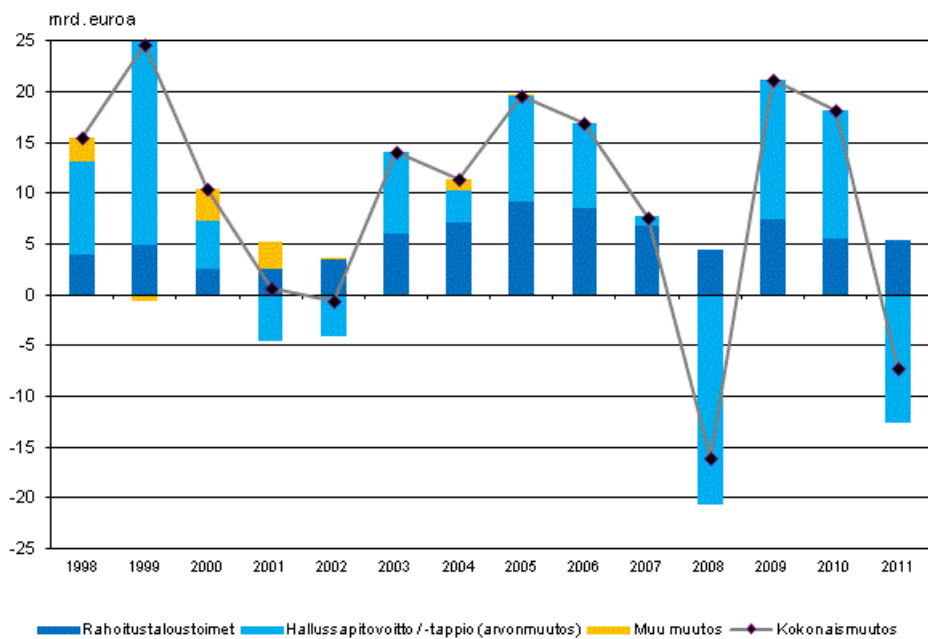
Sektorit	Instrumentti	Vuosi									
		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Yritykset ja asuntoyhteisöt	Rahoitustaloustoimet, netto	5 017	8 195	3 716	644	-588	223	-3 968	-4 816	4 179	3 456
	Nettoluotonanto	7 472	6 456	8 249	4 975	6 416	3 978	1 224	6 388	8 730	2 509
	Tilastollinen ero	2 455	-1 739	4 533	4 331	7 004	3 755	5 192	11 204	4 551	-947
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	Rahoitustaloustoimet, netto	1 951	-938	185	310	908	180	126	789	1 912	1 102
	Nettoluotonanto	1 359	-215	295	1 024	1 178	723	1 937	1 150	689	1 496
	Tilastollinen ero	-592	723	110	714	270	543	1 811	361	-1 223	394
Julkisyhteisöt	Rahoitustaloustoimet, netto	5 643	3 217	3 748	3 462	6 782	9 370	8 065	-4 815	-5 444	-2 035
	Nettoluotonanto	5 992	3 635	3 449	4 235	6 761	9 601	8 066	-4 680	-5 011	-1 766
	Tilastollinen ero	349	418	-299	773	-21	231	1	135	433	269
Kotitaloudet	Rahoitustaloustoimet, netto	-2 336	-224	-2 854	-907	-3 334	-3 040	-4 178	3 363	-736	-1 117
	Nettoluotonanto	-2 751	-2 561	-2 505	-4 863	-6 912	-6 849	-5 658	501	-1 532	-4 494
	Tilastollinen ero	-415	-2 337	349	-3 956	-3 578	-3 809	-1 480	-2 862	-796	-3 377
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	Rahoitustaloustoimet, netto	866	28	993	734	-239	-542	1 000	641	-105	-26
	Nettoluotonanto	303	221	245	366	392	247	408	225	105	231
	Tilastollinen ero	-563	193	-748	-368	631	789	-592	-416	210	257
Ulkomaat	Rahoitustaloustoimet, netto	-11 141	-10 278	-5 788	-4 243	-3 529	-6 191	-1 045	4 838	194	-1 373
	Nettoluotonanto	-12 375	-7 536	-9 733	-5 737	-7 835	-7 700	-5 977	-3 584	-3 055	1 967
	Tilastollinen ero	-1 234	2 742	-3 945	-1 494	-4 306	-1 509	-4 932	-8 422	-3 249	3 340

Liitekuviot

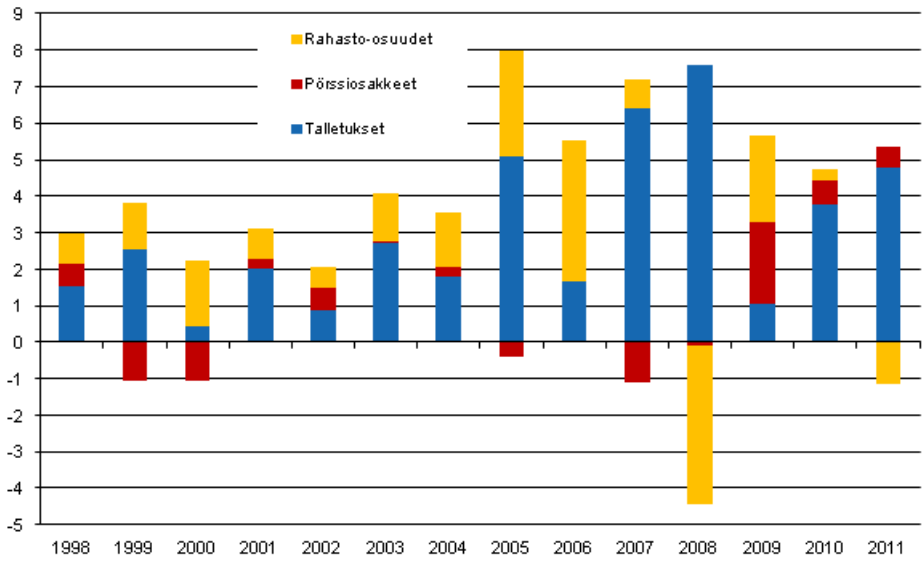
Liitekuvio 1. Kotitalouksien rahoitusvarat 1998-2011, miljardia euroa

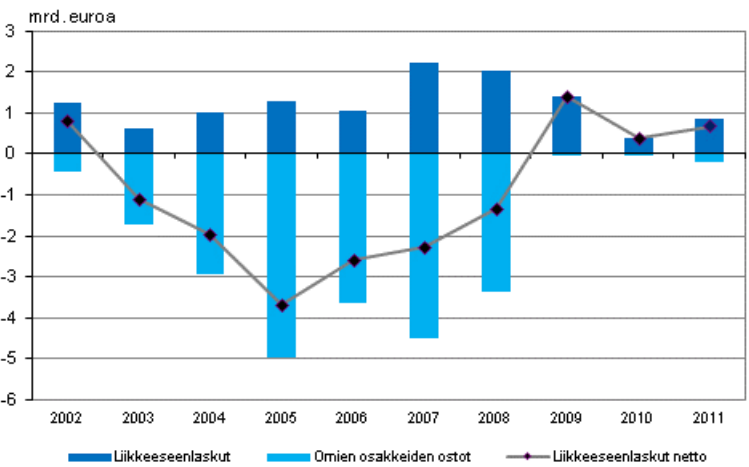
Liitekuvio 2. Kotitalouksien rahoitusvarojen muutos 1998-2011

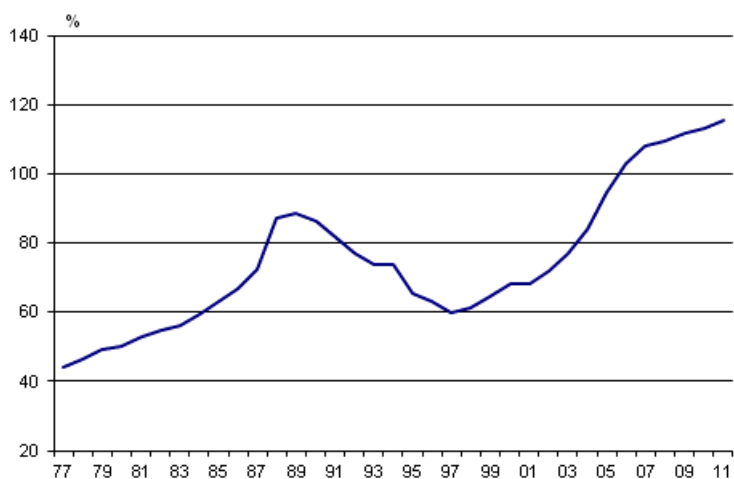
Liitekuvio 3. Kotitalouksien sijoitukset talletuksiin, pörssiosakkeisiin ja rahastoihin, miljardia euroa

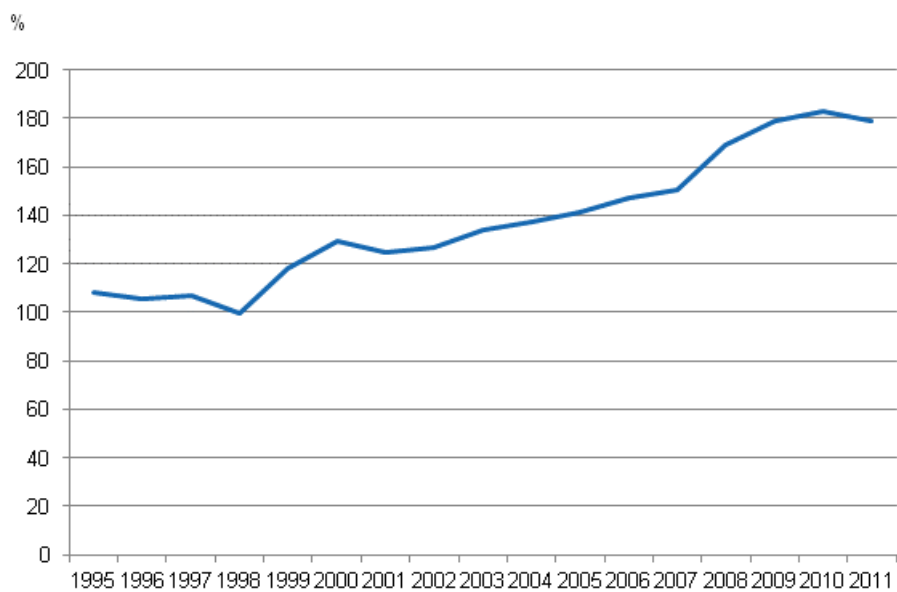
Liitekuvio 4. Yritysten liikkeelle laskemien noteerattujen osakkeiden muutokset, miljardia euroa

Liitekuvio 5. Kotitalouksien velkaantumisaste 1977–2011

Liitekuvio 6. Yksityisen sektorin velka suhteessa bruttokansantuotteeseen

Laatuseloste: Rahoitustilinpito

1. Tilastotietojen relevanssi

Rahoitustilinpito on osa kansantalouden tilinpidon järjestelmää. Se kuvaa kansantalouden kaikkien sektoreiden rahoitustaseita sekä virtoja, joihin kuuluvat rahoitustaloustoimet ja muut muutokset. Rahoitustaseet ovat tilastointijakson lopun rahoitussaamisten ja velkojen kantoja. Rahoitustaloustoimet puolestaan ovat tilastointijakson aikana tehtyjä taloustoimia, jotka vaikuttavat rahoitustaseisiin. Rahoitustilinpito on keskeinen tilasto rahapolitiikan ja rahoitusmarkkinoiden vakauden seurannan kannalta. Tilastokeskuksessa laaditaan rahoitustilinpidon lisäksi erillistä julkisyhteisöjen rahoitustilinpitoa.

Tilasto laaditaan Euroopan tilinpitojärjestelmän (EKT 1995) edellyttämällä ja siten kansainvälisesti vertailukelpoisella tavalla. Euroopan tilinpitojärjestelmä on kuvattu käsikirjassa EKT 1995, Euroopan Yhteisöjen tilastotoimisto Eurostat, 1995. Käsikirjan luvuissa 5-7 käsitellään rahoitustilinpitoa. Rahoitustilinpidossa noudatetaan talousyksiköiden luokittelussa institutionaalista sektoriluokitusta (Sektoriluokitus 2000) ja rahoitusinstrumentteja luokiteltaessa rahoitusvaadeluokitusta (Rahoitusvaadeluokitus 1996). Käytetyt sektori- ja vaadeluokitukset on kuvattu tämän sivuston kohdassa Luokitukset.

Rahoitustilinpidon neljännesvuositietojen tuotanto perustuu Euroopan keskuspankin suuntaviivoihin (ECB/2002/7 ja ECB/2005/13). Vuositietojen tuotanto perustuu Euroopan unionin neuvoston asetukseen Euroopan kansantalouden tilinpito- ja aluetilinpitojärjestelmästä yhteisössä (EC No 2223/96) sekä tähän asetukseen liittyvään tietojen lähettämisohjelmaan (EC No 1392/2007).

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Rahoitustilinpito on pääasiassa muista tilastoista johdettu tilasto. Tilaston laadinnassa käytetään lähteinä paitsi rahoitustilastoja, myös muita sektori- tai vaadekohtaisia tase- ja virtatietoja sisältäviä tilastoja ja aineistoja. Suurin osa tietolähteistä on saatavissa neljännesvuosittain, mutta joitakin lähteitä on käytettävissä vain vuositasoisina. Lähdetiedot sovitetaan yhteen tasapainotetuksi kokonaisuudeksi.

Tärkeimmät tietolähteet

Rahalaitosaineisto

Suomen Pankin rahalaitosaineistosta saadaan rahalaitosten tase- ja virtatiedot neljänneksittäin.

Sijoitusrahastoaineisto

Suomen Pankin sijoitusrahastoaineistosta saadaan sijoitusrahastojen arvopaperisalkun rakenne ja sijoitusrahastojen rahasto-osuuksien omistajasektorijakauma neljänneksen lopussa. Lisäksi saadaan tiedot sijoitusrahastojen arvopaperisalkkuun liittyvistä virroista neljänneksen aikana.

Maksutase

Suomen Pankki laatii Suomen maksutasetilaston, joka on rahoitustilinpidon tärkein ulkomaatsektorin tietolähde. Maksutasetilastossa kuvataan kansantalouden ulkoista tasapainoa eli kotimaan ja muun maailman välisiä taloussuhteita. Maksutasetilaston kirjaukset ovat pääosin yhtenevät kansantalouden tilinpidon periaatteiden kanssa.

Arvopaperikeskuksen arvo-osuusrekisteri

Noteerattujen osakkeiden laskentaan käytetään Arvopaperikeskuksen (APK) arvo-osuusrekisterin tietoja. Rekisteristä saadaan neljännesvuosittain kunkin arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan osakesarjan sektorikohtaiset omistukset kappaleittain sekä osakkeiden kurssit neljänneksen lopussa.

Vakuutusyhtiöiden sijoitusseuranta

Finanssialan Keskusliitto kerää tietoja vakuutuslaitosten sijoituksista neljännesvuosittain. Tilasto on rahoitustilinpidon kannalta merkittävin tietolähde vakuutuslaitosten sijoitusten ja etenkin niiden muutosten tilastoinnissa.

Valtion liikekirjanpito

Valtion liikekirjanpito pitää sisällään valtion virastojen ja rahastojen kirjanpidon. Liikekirjanpidon tasetilejä käytetään päätietolähteenä valtion rahoitustilien laadinnassa. Neljännesvuositaseista aineistoa ylläpitää Valtiokonttori.

Valtiokonttorin velkaraportit

Valtion velan laskenta perustuu suurelta osin Valtiokonttorin kuukausittain julkaisemaan valtion velkaraporttiin. Neljännesvuosittain saatava raportti sisältää tietoa nimellis- ja markkinahintaisesta velasta vaateittain ja valtion johdannaisista.

Kuntien taloustilasto

Paikallishallinnon tärkein tietolähde on Tilastokeskuksen tuottama Kuntien ja kuntayhtymien taloustilasto, joka sisältää vuositietoja kuntien ja kuntayhtymien menoista ja tuloista, varoista ja veloista sekä toiminnasta. Kuntien ja kuntayhtymien sekä niiden liikelaitosten tasetietoja ja rahoituslaskelmatietoja käytetään rahoitustilinpidon laadinnassa.

Yritysten rakennetilasto

Yrityssektorin rahoitustaseen päätietolähde on Tilastokeskuksen yritysten rakennetilaston tietokanta, joka sisältää yritysten tilinpäätöstietoja. Rakennetilaston tasetietojen kautta saadaan koko sektorille määrättyä kirjanpitoarvoiset rahoitusvarojen ja -velkojen kokonaissuureet sekä jonkin verran vaadekohtaista tietoa. Yritysten rakennetilaston tiedot ovat vuositasoisia eivätkä siten ole käytettävissä rahoitustilinpidon uusimpien neljännesten laskentaan.

Edellä mainittujen tärkeimpien tietolähteiden lisäksi täydentävinä tietoina ja vertailussa käytetään Tilastokeskuksen luottokantatilastoa, Tilastokeskuksen virati-aineistoa, Suomen Pankin arvopaperiaineistoa ja Työeläkevakuuttajien (TELA) sijoitusseurantakyselyä.

Yhteenvetoprosessi

Rahoitustilinpito on tasapainotettu tilastojärjestelmä, joten sektorikohtaiset lähdetiedot täytyy sovittaa yhteen. Yhteensovitus tehdään vastinsektoreittain vaade vaateelta niin, että kullekin sektorin saamis- ja velkaerälle löytyy vastinkirjaus toisen sektorin saamisissa/veloissa. Poikkeavat tiedot arvioidaan ja sovitetaan yhteen. Lähdeaineisto analysoidaan samalla tarkasti ja mahdolliset yhteensopimattomuudet tulevat esiin. Lopullisen tiedon valinnassa painotetaan luotettavuutta ja systemaattista tietolähteiden käyttöä sekä sektorin rahoitustaseen kokonaisuutta (rahoitusvarojen tai velkojen yhteissummaa). Yhteenvedossa osa tiedoista, joille ei ole suoraa tietolähdettä, lasketaan vastinsektoritietojen perusteella. Esimerkiksi suuri osa kotitaloussektorin tiedoista perustuu vastinsektoritietoihin.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Rahoitustilinpito on pääasiassa muista tilastoista johdettu tilasto. Täten lähdetilastojen laadulla on ratkaiseva merkitys tilaston luotettavuuden kannalta. Koska lähdetilastoja on erityyppisiä, epävarmuustekijöitäkin on monenlaisia.

Oman haasteensa rahoitustilinpidon laadintaan tuovat lähdetilastojen poikkeamat kansantalouden tilinpidon määritelmistä. Poikkeamat koskevat etenkin rahoitusvarojen arvostusperiaatetta sekä vaateiden ja tilastoyksikköjen luokituksia. Rahoitustaloustoimimista (virroista) on lisäksi joissain aineistoissa vain niukasti tietoa, jolloin tietoja on estimoitava esimerkiksi taseiden muutoksen avulla.

Yhteenvetoprosessissa sektorikohtaiset tiedot sovitetaan yhteen tasapainotetuksi kokonaisuudeksi. Prosessissa arvioidaan vaihtoehtoisten tietolähteiden luotettavuutta. Näin voidaan hallita epävarmuustekijöitä ja paljastaa virhelähteitä. Yhteenveto onkin keskeisessä roolissa tilaston luotettavuuden kannalta.

Yksi keino arvioida rahoitustilinpidon tarkkuutta on tarkastella rahoitustilejä suhteessa kansantalouden reaalitylinpidon kirjauksiin. Nettoluotonanto on (reaali-)sektoritilien tasapainoerä, jonka tulee täsmätä

rahoitustilien sisältämään nettorahoitustaloustoimet-erään. Poikkeamaa kutsutaan tilastolliseksi eroiksi, jota voidaan tarkastella sektorikohtaisesti. Monissa muissa maissa tilastollista eroa ei näytetä lainkaan, vaan tilit tasapainotetaan.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus

Rahoitustilinpidon neljännesvuositiedot julkaistaan noin neljän kuukauden viiveellä. Rahoitustilinpidon vuositiedot julkaistaan noin 6,5 kuukauden viiveellä heinäkuussa. Vuositietojen laadinnassa on käytettävissä kattavammat lähteet kuin neljännesvuositietojen kohdalla. Menetelmämuutoksista yms. johtuvia aikasarjajatkauksia tehdään tarvittaessa pitkällekin taaksepäin ja niistä johtuen luvut voivat muuttua merkittävästi. Tilastokeskuksen seuraavien julkistusten tarkat julkistamispäivät löytyvät tämän sivuston kohdasta Tulevat julkistukset.

5. Tietojen saatavuus

Rahoitustilinpito julkaistaan viisi kertaa vuodessa Tilastokeskuksen verkkosivuilla. Neljännesvuosittaiset aikasarjat ovat saatavilla verkkosivuilla vuoden 1997 viimeisestä neljänneksestä alkaen. EKT95 mukaiset vuosisarjat ovat saatavilla vuodesta 1995 alkaen. Vuosilta 1970-1994 on saatavissa vuositasoisia tasesarjoja, jotka eivät ole EKT 1995 mukaisia.

Euroopan keskuspankki julkaisee neljänneksittäin kansallisiin rahoitustilinpitoihin pohjautuvan euroalueen rahoitustilinpidon sekä kansallisia rahoitustilinpidon tietoja omilla verkkosivuillaan.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Rahoitustilinpidon aikasarjojen tiedot ovat pääosin vertailukelpoisia vuodesta toiseen.

Neljännesvuosisarjojen vertailukelpoisuus

Rahoitustilinpidon neljännesvuositietojen tuotannosta vastasi aiemmin Suomen Pankki. Työnjaon muutoksesta johtuen Tilastokeskuksen verkkosivuillaan julkistamat tilaston neljännesvuosittaiset aikasarjat perustuvat tilastovuoden 2009 viimeiseen neljännekseen asti pääosin Suomen Pankin laskelmiin. Tilastokeskus on tehnyt lainojen ja talletusten luokittelun joiltain osin eri tavoin kuin Suomen Pankki, mistä johtuen näiden vaateiden tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia ennen tilastovuotta 2010 ja siitä eteenpäin. Tietolähteiden muutokset ovat myös voineet vaikuttaa tietojen vertailtavuuteen. Neljännesvuosittaiset aikasarjat ovat saatavilla kantojen osalta vuoden 1997 viimeisestä neljänneksestä alkaen ja rahoitustaloustoimien osalta vuoden 1998 ensimmäisestä neljänneksestä alkaen.

Vuosisarjojen vertailukelpoisuus

Rahoitustilinpidon vuodesta 1995 alkavien vuositasoisten EKT95-aikasarjojen tiedot ovat pääosin vertailukelpoisia vuodesta toiseen. Vapaaehtoiset eläkerahastot siirrettiin työeläkelaitoksista vakuutuslaitoksiin vuodesta 2000 alkaen, mikä tuo katkoksen aikasarjoihin. Tietolähteiden muutokset voivat myös vaikuttaa tietojen vertailtavuuteen. Esimerkiksi yrityssektorin laskentaan käytetyt tietolähteet ovat tulleet kattavammiksi matkan varrella.

Vuosien 1970-1994 tase-aikasarjat poikkeavat EKT95:n mukaisista aikasarjoista merkittävästi kattavuuden, yksiköiden luokittelun, varojen arvostuksen sekä laadintamenetelmien osalta. Tärkeimmät poikkeamat ovat:

- Henki- ja eläkevakuutussäästöjä ja muita vakuutussaamisia ei ole tilastoitu rahoitusvaroina
- Johdannaisia ei ole tilastoitu rahoitusvaroina
- Osakkeet ja muut arvopaperit on arvostettu pääsääntöisesti nimellisarvoon tai muuhun kirjanpitoarvoon.
- Osakkeiden ja osuuksien osalta kattavuus on puutteellinen
- Muihin saamisiin ja velkoihin (AF.7) on luettu eriä, joita ei ole voitu kohdentaa muihin vaateisiin
- Työeläkelaitokset on luokiteltu vakuutuslaitoksiin (S.125)
- Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt sisältyvät yrityssektoriin (S.11)
- Muut rahoituslaitokset (S.123) sisältävät myös muut luottolaitokset kuin pankit sekä rahoitusta avustavat laitokset
- Vuosina 1970-1975 valtion liikelaitokset sisältyvät valtiosektoriin
- Kotitalouksien ja yritysten tiedot perustuvat osittain arvioihin
- Yrityssektorin sisäisten saamisten ja velkojen kattavuus on puutteellinen

Neljännesvuosisarjojen ja vuosisarjojen keskinäinen vertailukelpoisuus

Rahoitustilinpidoon neljännesvuositiedot eivät täysin vastaa vuositietoja. Tilastovuosien 1997-2009 osalta tämä johtuu siitä, että neljännesvuositiedot on tuotettu Suomen Pankissa kun taas vuositiedot on tuotettu Tilastokeskuksessa. Myöhempien tilastovuosien osalta tämä johtuu siitä, että neljännesvuosi- ja vuositiedot on laadittu erillisissä tuotantoprosessissa ja vuositietoja laadittaessa on ollut käytössä kattavammat lähdeaineistot.

7. Eheys ja yhtenäisyys

Tilastokeskus laatii ja julkaisee julkisyhteisöjen rahoitustilinpitoa neljännesvuosittain kolmen kuukauden viipeellä. Myös Rahoitustilinpitotilasto sisältää julkisyhteisöjen tiedot ja ne ovat täysin yhtenevät noin 30 päivää aiemmin julkaistun julkisyhteisöjen rahoitustilinpidoon tietojen kanssa vuodesta 2010 alkaen. Ennen vuotta 2010 tiedoissa on pieniä eroja. Tilastojen julkaisutarkkuus ei kuitenkaan kaikilta osin ole sama, vaan julkisyhteisöjen rahoitustilinpito esittää julkisyhteisöjen tiedot tarkemmalla tasolla kuin rahoitustilinpito.

Lisätietoja

Saara Roine 09 1734 3325

Vastaava tilastojohtaja:

Ari Tyrkkö

rahoitus.tilinpito@stat.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Rahoitustilinpito, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

*Tietopalvelu, Tilastokeskus
puh. 09 1734 2220
www.tilastokeskus.fi*

*Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi*

*ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1795-4886 (pdf)*